

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 35.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Coarnele plugului.

Poate este greu de crezut, dar e prea adevărat, că soarta neamurilor să dirigează cu coarnele plugului. Un popor cu cât va avea mai mulți plugari adevărați cu atât va fi mai puternic și mai fericit.

Dacă privim în trecut vedem, că toată vigoarea trupească a sufletească a poporului nostru și ce e mai mult, toată istoria lui frumoasă de acolo a isvorât dela modestele coarne ale plugului. Ce frumos era nu acum, ci mai înainte, când rătăceam printre ogoare și vedeai cum oțelește trupul feciorilor noștrii plugul, care să legăna încoace și încolo, sfârșind cu greu coama pământului. Plugul dădea mușchi tari și inimă sănătoasă poporului nostru. De pe preazădă răsăreau mai târziu ostașii cari mănuiau, ca pe niște jucării de copil, armele grele și râdeau, cântau, se jucau când vremurile erau mai aspre. Cu sănătatea primită dela acel neînsămnat, dar în fond admirabil, mijloc de putere, care să cheamă plug, am învins în viața noastră de neam atâtea mizerii și suferințe.

Plugul în trecutul nostru nu a fost însă numai mijloc de întărire trupească ci ce-i mai prețios, el ne-a dat și o concepție de viață sănătoasă și adevărată. La școala plugului a învățat poporul nostru multă înțelepciune.

Țăranul nostru nu a privit pământul lui nici odată, numai ca un teren din care să naște pâinea cea de toată zilele ci el l-a iubit cu dragoste înfocată așa cum se iubește frate pe frate. Brazdele pământului erau încopciate de toată ființa lui așa că cine îi atacă pământul îi atacă și viața. Din dragostea de pământ s'a născut vitejia Românului, că nu a venit

nici când dela indemnurile dinafară ci din sentimentele din lăuntru.

Proverbele românești atât de profunde în cumițenia vieții cum rar le are alt popor de aici dela plug și dela breazădă și-au luat inspirațiunea.

Românul și până azi te apreciază după tăria și dragostea cu care țini la ogorul strămoșesc. Orice minuni ar face cineva, dar dacă și-a vândut ori prădat ogorul moștenit dela părinte este un om slab și nefericit în fața poporului.

În aceasta concepție a poporului despre pământul lui zace toată taina istoriei neamului nostru.

Valurile și năcazurile multe cari au trecut peste noi ne-ar fi șters de mult după fața pământului dacă nu ar fi fost așa de mare și așa de adâncă dragostea țăranului nostru față de pământ.

Alte neamuri le poți coloniza le poți transplanta în toate părțile pământului, dar pe Român nu este putere se să-l mute dela locul strămoșesc. Mai bine duce mizerie în pietrele lui decât să se îndulcească de belșugul pământului străin. În război am putut vedea câte mame române s'au mângăit în durerea lor nemărginită dacă feciorii lor morți în străini au putut să-i îngroape în pământul satelor lor și câți plâng și azi, că copii lor zac și dorm în pământ străin.

Să nu uităm niciodată că plugului românesc avem să-i mulțumim toate biruințele noastre. Plugul a dat țăranului nostru acel ideal înalt despre viață pe cari nu-l au foarte mulți din acei oameni ai nostru, cari și-au tocit coatele pe băncile universităților.

Țăranul nostru nu a muncit nici când numai pentru ziua de azi, el a avut în vedere

în totdeauna viitorul. A postit, a tremurat de frig, a umblat rupt și descult numai ca să nu scape breazda din mână și ca să o poată da nepoților și strănepoților.

Iată cât ia zăcut la inimă țaranului nostru continuitatea neamului. Câți oameni cu cultură ar putea să se închine înaintea plugului și înaintea țaranului nostru, fiindcă că trăiesc numai pentru ziua de astăzi și viitoriului nepoților și strănepoților, nu lasă nici o brează de pământ, dar nici macar un gând bun și o povață frumoasă.

Valoarea vieții tale o dă aceea-ce lași după moarte.

Și plugarii noștri trudind din greu abzi-când de cele înalte plăceri pe care poate și le-ar fi putut îngădui și ei, î-și încheie viața ca niște adevărați filozofi, lăsând în urma lor și avere și exemple de viață.

Deaceea cred cred că nu greșesc când zic: Domniilor dacă doriți să știți cum se munceste pentru binele Neamului și al Țării veniți și stați de vorbă cu plugul strămoșesc poleit cu sudoare, fript de soare și bătut de vânturi.

Mult e prețioasă și bună înțelepciunea care se învață dela plug.

Biserica noastră ortodoxă română e mândră și poate fi mândră că e biserica poporului vânjos la trup și curat la minte și la inimă. și atunci când păstrează neamului plugăria dela care vine pâinea și înțelepciunea nestricată face cea mai mare operă ce se poate închipui.

Dar acum să întorcem pagina.

Pe ici colo vedem semne rele în viața țaranului nostru.

Avem țărani avem plugari care încearcă să se abată dela calea frumoasă a strămoșilor.

Lor li-se pare că poate fi ceva mai frumos decât să țină de coarnele plugului ca niște regi în pământul strămoșesc.

Incepe pe ici colo să-i supere aerul tare și îmbălsămat al câmpiilor și aparența strălucită a orașelor face cu ei același lucru ca fitilul luminos al lămpilor cu fluturii încrezători în strălucirea flăcării.

Ți-se strânge inima de durere când vezi că pe unele sate se stâng fără următorii povestași cu gură de aur, și glumeții cu râsul dădător de viață și să ne ferească D-zeu ca de ciumă de vremurile grele când ar fi să avem plugari, cări în contrast cu strămoșii lor, la moarte să ne lase vre-o câteva cravate și jambiere uzate.

Plugarii cari s'au desbrăcat de sufletul strămoșesc ne dau contingentul de sectari și de transfugi la alte biserici. Prima grijă a bisericeii, noastre trebuie să fie apărarea plugului românesc. Acolo unde am observa porniri greșite la poporul nostru și cu grai viu și cu cartea și cu blândețe și cu asprimea să gonim duhurile rele până mai e timp.

Dragostea de pământ cununată cu credința în D-zeu și în biserică au fost și rămân tainele nezguduibile ale neamului nostru.

Sus deci cât se poate mai sus cu cinstirea cornelor plugului.

Dr. Ștefan Cioroianu, protopop.

Un sfert de veac de muncă vrednică.

În zilele cu viață atrofiată ce străbatem, când la toate colțurile răsar oameni aroganți, cu pretenții așa de mari pe cât de mici le sunt puterile, ne cade bine să ne concentrăm atenția asupra unor persoane, cărora în toată viața lor, le-a fluturat naintea ochilor un singur ideal: *munca cinstită și desinteresată.*

Un astfel de personaj este asesorul-controlor *Aurel Călnicean*, care în 1 Iulie a. c. a mulțumit lui Dumnezeu că l-a ajutat să împlinească 25 de ani, de când muncește cu sirguința unei albine și cu o corectitudine bine fixată, în organismul Consistorului nostru din Arad.

Claritatea și pedanțeria socotelilor tuturor fondurilor și fundații lor ce se administrează la Episcopia noastră, arată mâna pricepută a celui ce le face. Iar persoanele dela Ministeriile de culte din București și Budapesta, țin doadă că, decontări de retribuții, așa culante

și bine studiate n'au primit și nu primesc de la nici un Consistor, ca de la cel din Arad.

Este aceasta o mândrie nu numai a dlui Călniceanu, ci și a diecezei noastre, care are în serviciul său un om, care poartă în suflet, pe lângă un bogat apanaj de credință fecundă în Dumnezeu, și cinstea oficiului ce ocupă.

Felicităm din suflet pe colegul nostru, când din înălțimea unui urcuș pășit în 25 ani, privește la drumul făcut și rugăm pe bunul Dumnezeu să-i ajute să poată sărbători împreună cu șcupa sa familie și 50 ani de când a intrat în slujba Episcopiei noastre.

Cuvântare.

pentru încheierea anului școlar.

Iubiți elevi!

Secerișul este lucrarea, pe care plugarul o așteaptă cu cel mai mare dor. În aceasta lucrare își vede el asigurată pâinea cea de toate zilele, aliment indispensabil pentru zilele vieții lui. Și cât este el de fericit în fața spicelor mănoase! Belșugul acestora îl face să uite toate ostenețele împreunate cu grei picuri de sudoare. Fața lui radiază, mâinile se încrucișează spre rugăciune, smeritul suflet plin de mulțămire și adorare se înalță pe aripile credinței către Părintele lumii, de la care vine tot binele și toată binecuvântarea.

Dacă creștinul cu fața arsă de soare, își aduce aminte cu atâta evlavie de D-zeu, când își vede recolta, prin care se asigură viața lui, am putea noi oare să-L uităm la încheierea uni an de studiu, imoment atât de dorit în viața școlară? Am putea noi uita pe Acela al cărui scut și povăză ocrotitoare am împlorat-o la începutul lucrării terminate azi, acum când ne aflăm în fața unui seceriș moral-intelectual, pentru care am suportat truda unui an al vieții noastre?

În suflete simțim cu toții, că ar fi necreștinesc și imoral chiar. Când privim cu satisfacție la rodul muncii noastre ne este imposibil să nu plecăm genunchii smeritului suflet și împreună cu plugarul evlavios să nu dăm expresiune vie sentimentului nostru de credință și mulțămire către Atotputernicul Stăpân al lumii.

După obiceiul creștinesc al vieții școlare să folosim deci prilejul și cu toată credința de care este pătruns și stăpânit fiecare din noi să laudăm pe Dumnezeu.

Dar pentru un elev încheierea unui an școlar este nu numai prilej de a mulțami lui Dumnezeu, și a se împăca cu conștiința sa ci este și o binevenită ocaziune de a medita asupra rostului său de acum și a menirii ce-l așteaptă.

Sub aripa ocrotitoare a școlii un elev are o singură datorință un singur gând de a-și înzestra sufletul său cu agoniseală morală intelectuală. Fericit acela, care ș'a îndeplinit cu acurateță datorințele de școlar și simte satisfacție în conștiința sa.

Un astfel de elev știe să-și fortifice și nobilitate facultățile sufletești pentru o altă școală mai mare, pentru școala vieții.

Cu cât un școlar este mai conștient de îndatoririle ce le are, cu atât mai mult este asigurată de pe acum biruința lui în viață. Să nu uitați că va veni vremea, când nu va fi mâna ocrotitoare peste voi, ci în lupta pentru existență, atunci când veți simți, că sunteți încolțiți de reutatea omenească și pe de asupra vă va mai apăsa și alte griji, veți fi avizați la un singur ocrotitor sincer; la forța sufletească intelectuală, pe care trebuie să o sporiți an de an aici în școală.

Atunci veți înțelege cu adevărat, că nu pentru școală ci pentru viață învățăm, după cum cu atâta înțelepciune spune dictonul străbun.

Acolo în școala mare a vieții, unde se așteaptă și contribuția voastră de muncă, acolo va trebui să dovediți, că aici ați folosit cu dobândă timpul și talentul cu care sunteți înzestrați. Atunci va trebui să arătați cu fruntea ridicată, că ați știut agonisi pe băncile școlii, cu râvnă temelială solidă a învățaturii, pe care să puteți edifica în viață și că aici v'ați format un ferm și nobil caracter, cu care să puteți lupta cu succes. Înzestrați comoara sufletului vostru de pe acum cu aceste arme ale biruinții dacă nu voiți să vă aștepte dureroasa înfrângere, căci iată ce zice poetul Coșbuc:

„Luptă e viața deci te luptă
Cu dragoste de ea cu dor...
Trăiesc acei ce vor să lupte
Iar cei mișei se plâng și mor“.

Sfânta Scriptură prin rostul împăratului Solomon zice: „Înțelepciunea celor învățați este ași cunoaște căile sale; iar gândul celor fără de minte este în rătăcire“ (P. Sol. c. 14. v. 8.)

Dacă trebuie să cunoască cineva cărarea sa, acesta este tocmai învățătorul, căci el își încearcă aptitudinile într'un ogor nebrăzdat. Grijiți, încă până petreceți pe băncile școlii, ca în viață pașii vostri să nu umble în rătăcire, pentru că acolo în loc de binevoitoare îndreptare va trebui să observați, indiferență, maliție și compătimire.

Învățătorul conștient nu se va mărgini să re-

verse lumină numai asupra sufletului micilor școlari încredințați lui, ci el, alături și în armonie cu preotul, și alți factori de viață dătător al satelor, se va nizuși să infiltreze în sufletul sătenilor: iubirea de D-zeu și de sfta biserică, dragostea de cultură, tot ce e bun și frumos, iubirea de neam, căci numai așa își îndeplinește datorința și umple locul de cinste ce-l ocupă. Iar ca să o poată aceasta, trebuie să se biruiască pe sine. Și dacă în aceste clipe a satisfacției sunt unii cari nu sau biruit pe sine și a căror suflet este cuprins de decepțiune în fața unui rezultat mai puțin în destulitor să nu se lase stăpâniți de descurajare, ci acestea momente să fie pentru ei prilej de reculegere. Acestia îndoiască râvna lor pentru viitor și secerișul lor le va răsplăti ostenelele. Și doresc să se știe că tot ce s'a făcut pentru unu ca acestia nu este altceva decât o binevoitoare coercitivă măsură, aplicată cu părintească îngrijire acuma până încă nu este târziu, după sfatul înțelepciunii biblice: „Cel ce cruță toiagul urește pe fiul său, iar cel ce iubește îl ceartă cu de a dinsul.“ (P. Sol. c. 13. v. 25.)

Ca și în școală așa și în viață purtarea exemplară și sârguința voastră Vă face vrednici de considerarea mai marilor voștri, prin acestea răsplățiți ostenelele, cari nu cunosc margini ale părinților voștri, a căror brațe calde și iubitoare, vă așteaptă acum. Tocmai de aceea vă aduce-Ți aminte de glasul înțeleptului, care zice: „Fiul bun veselește pe Tatăl său, iar fiul nebun întristează pe mamă sa.“ (P. Sol. c. 15. v. 21.)

La îndepărtarea voastră de aici nu uitați că sunteți elevii unei școale, de care vă despărțiți acum și care cu dragoste vă va reprimi pentru continuarea studiilor voastre. Numele bun al școlii să-l cinstiți prin purtarea voastră, căci nimic nu este mai josnic și mai nedemn, decât ingrătitudinea unui elev față de școală și a unui fiu față de mama care l'a crescut.

În decursul feriiilor, cercetați cu drag sfânta biserică nu numai de dragul certificatului, pe care va trebui să-l aduceți la începutul anului viitor, ci mânați de trebuința internă-morală a adevărului, că fără Dzeu nimic nu poate omul.

Iar voi, cari după grei ani de muncă vați învrednicit a întinde aripile puterilor voastre spre sbor în viață, duceți în sufletele voastre duhul ocrotitor al acestei școli, duhul înțelepciunii, duhul înțelegerii, duhul temerii de D-zeu, altăriei și statornicie în credință și plini de puterea dătătoare de viață a acestui Sfânt Duh binevestiți poporului lumina și evanghelia dreptății. Amin.

25 Iunie 1925.

Tie Flavin.

Organizarea bisericii ortodoxe române.

Raportul prezentat Senatului de către P. S. Sa Episcopul Lucian al Romanului.

(Urmare și fine.)

Chemarea bisericii în zilele noastre.

Cu toată defecțiunea dela 1700, biserica ortodoxă română a rămas una și nedespărțită și cuprinde întreg poporul românesc din România-Mare.

Biserica ortodoxă este cea mai conservatoare în ce privește învățăturile de credință în toată curățenia lor; precum a afirmat-o aceasta trimisul arhiepiscopului din Upsala, profesorul de teologie Herman Neander, într'o ședință a Sf. Sinod din toamna trecută, dar este cea mai națională și cea mai democratică, căci biserica ortodoxă este biserica poporului român, iar poporul român alcătuiește Statul unitar al României-Mari.

Biserica ortodoxă română este sufletul corpului național prins în granițele sale naționale. Statul român va fi puternic și fericit, când sufletul lui va fi sănătos.

Dacă rolul bisericii ortodoxe în scurgerea vremilor a fost de o importanță incontestabilă în ce privește dezvoltarea și conservarea conștiinței naționale, acum după întregirea neamului, chemarea ei devine indispensabilă și de o însemnătate covârșitoare pentru refacerea sufletească a societății.

Pe urma deprinderilor rele din timpul războiului, când vieța și averea deaproapelui par lucruri fără preț, când adeseori ești silit să distrugi pentru a te apăra, când egoismul individual și colectiv ajunge lege, conștiința morală a omului a pierdut mult din sensibilitatea ei. Nu vi se pare că deodată cu glonte, care a părăsit arma pentru a răpune vieța deaproapelui, a zburat din sufletul omului și sentimentele de iubire, de dreptate și de bunătate față de semenii săi?

De aceea trăim astăzi în atmosfera sufocantă a unui materialism brutal, în care indivizi și clase sociale se războiesc pentru acapararea de bunuri materiale. Epocile de materialism pentru civilizația și cultura unui popor sunt epoci negative. Când se înalță palate particulare somptuoase, iar edificiile publice: bisericile, școalele, ministerele, tribunalele, spitalele, căminurile, sau ne lipsesc, sau cele existente sunt neîncăpătoare și într'o stare deplorabilă, trăim o epocă de decadentă.

Statul român însă, spre a-și putea îndeplini misiunea civilizatorie aci la gurile Dunării, are lipsă de o atmosferă de idelism curat, creator de personalități morale și de opere durabile.

Această lucrare de nivelare a divergențelor dintre clasele sociale, de pacificare a sufletelor desechilibrate, această operă de dreptate socială n'o poate înfăptui

decât biserica prin introducerea învățăturilor evanghelice în toate arterele organismului social.

Celui ce aleargă cu nesaț după averi materiale și vrea să le dobândească prin orice mijloace și cât mai în grabă, biserica îi strigă: — „Nebune, în astă noapte vor cere sufletul tău și cele ce ai agonisit cui vor fi?“, și-l admoniază zicându-i: „Ce-i va folosi omului de va câștiga lumea întreagă și își va pierde sufletul său“, va să zică sufletul prețuiește mai mult decât lumea întreagă cu toate frumusețile și bogățiile ei.

Pe cel mândru îl înfruntă, pe cel blând și smerit îl înalță; biserica propovăduiește cea mai curată dragoste între frați și sfătuiește pe toți să se resemneze în fața fatalităților istorice.

Sanctiunile judecării divine.

Sanctiunile insuficiente ale justiției lumești, biserica le potențează prin sanctiunile judecării divine, absolut drepte și eterne, pe care le resimt în conștiința lor chiar și aceia cari se prefac a nu le recunoaște. Iată cum biserica din organ al mântuirii sufletești ajunge un factor de educație cetățenească și cel mai eficace instrument de consolidare al Statului.

Firul de sămânță la început mic cât grăuntele de muștar, a crescut mare prefăcându-se în arbore uriaș, între crengile căruia află locaș toate păsările cerului. Acest arbore uriaș, sub crengile căruia fiecare cetățean găsește adăpost, liniște, mulțumire și recreare sufletească este biserica ortodoxă. Pentru ca această biserică să poată înfăptui complexul întreg de probleme, pe cari vieța și Statul modern i-le încredințează, evident că în acțiunea ei, pe lângă ajutorul nelimitat al Statului și pe lângă recunoașterea suveranității lui, biserica are lipsă de independență și libertate.

O independență de inițiativă și o libertate de acțiune, iată autonomia pe care o revendică biserica ortodoxă română. Nimeni să nu fie ispitit a crede sau a confunda această autonomie cu tendința de separațiune, sub orice formă, teritorială sau sufletească; o astfel de autonomie ar duce la separațiunea bisericii de Stat și în contra unei astfel de autonomii, noi conducătorii bisericești, cari ne inspirăm din credințele și din aspirațiunile masselor populare, am protesta cu toată energia sufletului nostru. A încerca să despartă sufletul de corp, biserica ortodoxă română de Statul român, ar însemna să atentezi la însăși vieța poporului și a Statului român. Noi vrem o biserică liberă într'un Stat independent cu sprijin și cu încredere împrumutată.

Economia proiectului de lege.

Una dintre preocupările principale și constante a guvernelor României întregite a fost crearea unei legi de organizare unitară a bisericii ortodoxe ro-

mâne, care în momentul unirii politice avea patru regimuri deosebite. Stăruința celor cu cădere a alcătui proiectul legii de organizare unitară și fazele prin care a trecut această chestiune, sunt pe larg arătate în capitolul II din documentată expunere de motive a d-lui ministru de culte Al. Lăpedatu. Timpul a nivelat deosebirile de vederi și de concepții, iubirea de neam și de țară a înlăturat neîncrederea dintre frați, iar dragostea față de biserica strămoșească a apropiat și a înfrățit sufletele în așa măsură, încât legea care vi se prezintă spre votare este rodul înțelepciunii patriotice și a dragostei frățești a tuturor factorilor chemați la conducerea armonică, clerici și mireni deopotrivă.

În art. 22 din Constituțiune se fixează situația bisericii ortodoxe, care este și rămâne neatârnată, autocefală în afară și dominantă în lăuntru țării, având organizație unitară cu participarea elementelor ei constitutive, clerici și mireni, și având dreptul de a-și reglementa, conduce și administra, prin organe proprii și sub controlul Statului, toate chestiunile sale religioase, culturale, fundamentale și epitropești.

Pe temelia acestor principii este clădit mărețul edificiu al autonomiei bisericești din legea prezentă, în cadrele autonomiei, clădite pe cele mai largi baze ale sinodalității, conducerea în biserică este rezervată ierarhiei, de sus până jos; ierarhia prezidează, inițiază, conduce, decide și execută, în chestiuni dogmatice și canonice în mod suveran; în chestiuni culturale, fundamentale și administrative cu participarea și conducerea elementului mirean.

Unitatea de conducere este garantată prin organele guvernării centrale: 1. *Sfântul sinod*, suprema autoritate centrală în chestiuni dogmatice și canonice pentru biserica întreagă; 2. *Congresul național bisericesc*, cea mai înaltă corporațiune reprezentativă și deliberativă pentru toate chestiunile culturale, fundamentale, filantropice și epitropești; iar ca organe executive ale acestor înalte corporațiuni centrale sunt: a) *Consiliul central bisericesc* compus din câte trei reprezentanți a fiecărei mitropolii (1 cleric și 2 mireni), aleși de congresul național bisericesc și b) *Eforia Bisericii ortodoxe* pentru administrarea fondului general bisericesc și pentru conducerea tuturor afacerilor economice și financiare ale bisericii întregi. Eforia are în frunte un directoriu compus din trei membri, dintre care unul numit de Ministerul Cultelor în înțelegere cu Ministerul de Finanțe, iar doi aleși de către congresul național bisericesc (1 cleric și 1 mirean).

Unitatea de organizare este asigurată prin uniformitatea organelor — reprezentative și executive — ale tuturor părților constitutive: parohie, protopopiat și eparhie, această unitate de organizare reese și din modul de constituire și de funcționare a acestor organe reprezentative și executive cu aplicarea *princi-*

piului electiv constituțional și a *principiului de participare* a elementului mirean, în proporție de 1/3 clerici și 2/3 mireni, în toate corporațiunile reprezentative și deliberative ale bisericii; aceasta unitate de organizare mai este garantată și prin uniformitatea de constituire și funcționare a *instanțelor disciplinare și judecătorești* pentru clerici, cu irei instanțe: 1. Consistoriul spiritual eparhial; 2. Consistorul spiritual mitropolitan de pe lângă cele trei mitropolii istorice (București, Iași și Sibiu) ca instanță de apel și 3. Consistoriul spiritual central de pe lângă Sfântul Sinod, ca instanță de recurs și pentru asigurarea unității de jurisprudență.

Ce este biserica?

Biserica este instituțiunea de origină divină, care spre deosebire de alte instituțiuni moderne, își trage puterea de viață din învățăturile Evangheliei, și nu din păturile largi ale meslelor populare. Obiectul activității sale fiind pogorârea în suflete a adevărului, a binelui și a frumosului, biserica de vine un organism viu, militant, pururea activ, care păstrând temelia largă și solidă a adevărilor eterne, trebuie să împrățișeze toate problemele pe cari viața în evoluția ei le scoate la suprafață și să întrebuițeze metodele cele mai potrivite pentru realizarea lor.

Iată pentru care motive legiuitorul în Constituțiunea bisericească prezentă, motivat de rezultatele îmbucurătoare dobândite mai ales în biserica ortodoxă din Transilvania, a făcut apel la colaborarea elementului mirean pentru promovarea intereselor morale, culturale și filantropice ale credincioșilor. Prin introducerea elementului mirean în corporațiunile reprezentative și deliberative ale Constituției bisericești, energia și puterea ei de acțiune se mărește, fără ca principiul Ei ierarhic să sufere cea mai mică știrbire. Dacă bisericii ortodoxe române, mai ales acum după introducerea elementului mirean, nu i se poate aduce învinuirea că er fi „clericală”, ceea ce n'a fost niciodată, tot atât de puțin îndreptățită este obiecțiunea acelora cari zic că s'ar fi „laicizat”.

În alcătuirea logică și armonică a dispozițiilor din actuala lege de organizare, principiul ierarhic cu cel democratic își dau mâna fără să se împreune, se îmbrățișează fără să se amestece; peste autoritatea conservatoare a bisericii se revarsă suflul cald și înviorător al progresului și al libertății.

„Ca o piramidă puternică pe baze largi, așa se ridică organismul acestei autonomii, pe bazele cele mai late ale sinodalității, în treapta sa clădire, și un spirit blând, spiritul vechiu creștinesc, spiritul patriarhal, încălzește acest organism, de jos până sus, în culmea sa. Clerul și poporul, preoți și mireni, stau pe toate punctele în contactul cel mai intim unii cu alții și prin neconținută cooperare a acestor două elemente constitutive ale bisericii decurge întregul ei proces

vital. În această autonomie vedem spiritul modern democratic cu spiritul vechiu creștinesc patriarhal spiritul libertății cu spiritul autorității, spiritul progresului pe toate terenele cu spiritul unui conservatorism înțepenit în toate așezămintele nestămutabile ale bisericii — aici vedem toate aceste principii și direcțiuni la aparență atât de contrarii, într'o legătură atât de fericită, cum mai fericită nici nu s'ar mai putea închipui și cum ea de fapt nu se poate afla la nici o altă biserică”. (Al. Mocioni: Discurs rostit în congresul național bisericesc electoral din 17 Decembrie 1898).

Cum va fi aplicată

În proiectul legii care vi se prezintă își află expresiunea fidelă statutul organic al bisericii ortodoxe române din Transilvania, anume în concepția genuină a marelui arhiepiscop și mitropolit *Andrei Șaguna*, deci cu lacunele întregite și cu scăderile indicate de experiența celor 70 de ani, îndreptate. Legea, care cuprinde principiile de organizare autonomă, este opera guvernului, iar statul care arată modalitatea de aplicare a acestor principii, este lucrarea organelor bisericești; statutul face parte integrantă din lege, de aceea vi s'a prezentat împreună, ca prin votul d-voastre să-l investiți cu puterea de lege și să devină astfel obligator pentru biserica întreagă. Legea în principiile ei de bază și în formele de aplicare constituie un progres remarcabil față de toate legile similare din trecut. Dar nu litera legii, care omoară, ci spiritul ei care vivifică, garantează bonitatea unei legi. Acest adevăr stă mai ales de legea bisericească care țintește la refacerea sufletelor, deci cei chemați să-i dea viață, prin aplicarea ei, trebuie în sufletele lor să aibă tăria de credință și zelul de propovăduire al Apostolilor, gata a se jertfi oricând pentru triumful adevărului. Răspunderea pentru soarta viitoare a bisericii ortodoxe române cade cu greutate în primul rând asupra ierarhiei și apoi asupra colaboratorilor mireni, chemați la muncă în via Domnului. Deodată cu sufragiile d-voastră pentru această lege, implor și harul lui Dumnezeu asupra țării românești și asupra bisericii ortodoxe române.

BIBLIOGRAFIE.

Al. T. Stamatiad: „*Câțiva scriitori*”. („Biblioteca Semănătorul” Arad, No. 80—81 Lei 10.)

Poetul Al. T. Stamatiad nu mai are nevoie de recomandării; publicul cititor din Ardeal îl cunoaște de mult.

Volumele de versuri „*Din trâmbițe de atr*”, „*Mărgăritare Negre*” etc. l'au impus printre frunzașii scrisului românesc de astăzi.

Afară de volumele de versuri și de proză poetică, Al. T. Stamatiad a publicat o samă de minunate traduceri din literatura franceză.

Cu volumul „*Cățiva scriitori*” Stamatiad adaugă alte câteva pagini impresionante la activitatea-i literară. Un articol-poemă despre poetul Octavian Goga deschide volumul. Urmează apoi evocările vii ale celor doi prieteni dispăruți: poezii de mare talent Ștefan Petică, și Iuliu C. Săvescu, stiși înainte de vreme.

Un studiu despre scriitorul belgian Maurice Maeterlink încheie acest ciclu de articole scrise cu pătrundere și iubire.

Volumul se poate comanda dela *Librăria Diecezană din Arad*.

A. Cotruș: Versuri. („Biblioteca Semănătorul” Arad, No. 82 à Lei 5.)

Poetul A. Cotruș încheie în acest nou volum 35 de poezii. Din generația tânără a Ardealului, A. Cotruș e cel mai talentat. Celelalte volume de poezii: „*Sărbătoarea Morții*” și „*Neguri Albe*”, publicate mai acum câți-va ani, i-au fixat un loc de frunte în literatura română contemporană, căci A. Cotruș e un poet într'adevăr personal! Sub pana lui, cele mai simple subiecte — pe lângă care noi trecem nepăsători — trăesc cu puterea elementară a naturei, așa cum se înalță bradul pe coasta muntelui, sau cum strălucesc stelele pe bolta cerului. Poezia lui e o poezie de interior, de stări sufletești cu profunde și depărtate ecouri, înfășurată într'o tristețe de amurg de toamnă târzie. Deaceea cartea lui de *Versuri* va fi un nou și statornic prieten pentru toți care prețuesc Poezia.

Emil Isac: Notițele mele. (Biblioteca Semănătorul No. 75. Arad. Prețul Lei 10).

Volumul: „*Notițele mele*” ale interesantului scriitor care este Emil Isac, e din același aluat sufletesc cu „*Cartea unui om*” — publicată de curând de Biblioteca Semănătorul — carte care a fost primită cu meritate elogi de critica literară.

Aceleași scăpărări în articole, în eseuri, în poemele în proză... Și același larg suflu de umanitate... Poeziile cari încheie volumul sunt grele de belșug..

Și în această nouă carte îl găsim pe Emil Isac întreg, cu calitățile și cursurile lui... Așa cum e, îi recomandăm cu toată simpatia, cititorilor noștri dornici de-a cunoaște scrisul românesc din Ardeal în toate manifestările lui cele mai caracteristice.

Teodor Murășanu: Cioburi de oglindă. „Biblioteca Semănătorul” Arad, No. 62—63.

Tânărul scriitor ardelean Teodor Murășanu pe care îl întâlnim des în paginile revistelor „*Tara-Noastră*” și „*Consânziana*” din Cluj, și-a adunat în acest volum o samă dintre bucățile sale în proză. Sunt între ele scene bine prinse din viața satelor noastre. În multe pagini găsim privescătoare

de viață ardelenescă din timpul războiului, care ne-a adus desrobirea.

Scris limpede și fără pretenții, volumul „*Cioburi de oglindă*” se poate comanda la Librăria Diecezană din Arad.

Prețul Lei 10. —

Prof. Horia Teculescu: Scriitorii ca luptători pentru unirea neamului. (Biblioteca Semănătorul Arad, No. 64. Prețul 5 Lei.

Tânărul profesor Horia Teculescu, dela liceul „Mihai Viteazul” din Alba Iulia, publică în acest volum un interesant studiu despre contribuțiile scriitorilor nostri la unirea neamului. D-sa studiază sub acest raport scrisul românesc începând cu cronicarii și terminând cu cei mai valoroși reprezentanți ai scrisului nostru de astăzi. În zilele noastre când politicianii strigă că meritul întreg al desrobirii noastre le revine lor și numai lor, volumul d-lui Horia Teculescu e cât se poate de binevenit. Il recomandăm, cu toată căldura, cetitorilor nostri. Volumul se poate comanda dela *Librăria Diecezană, Arad*.

A apărut: **Sfintele taine. Botezul, Mirul, Pocăința**, de Dr. Nic. Brânzeu. Broșura aceasta formează No. 4 din seria „Pocăinții” editate de autor. Prețul 8 Lei, seria întreagă 62:50 Lei franco.

Internatul Diecezan ort. rom. de fete din Arad.

Aviz școlar pe anul 1925--26.

În internatul diecezan de fete se primesc eleve cari cercetează liceul de fete al statului din Arad.

Taxa de întreținere 8000 Lei, se va plăti la cassa consistorială ori la dir. Internatului în două rate egale: la intrarea în internat și la 1 Februarie.

Consistorul își rezervă dreptul, în caz de o urcare simțitoare a prețurilor, să ridice taxa de internat în cursul anului școlar.

Taxa de înscriere 100 Lei, taxa de medic 200 Lei și deteriorări 100 Lei.

Alimente: 125 kg. făină de pâne, 30 kg. făină albă, 100 kg. cartofi, 12 kg. unsoare, 100 ouă, 5 kg. zahăr și 5 kg. săpun pentru elevele cari își spală rufele în internat, iar celelalte 1 kg. Pe viitor nu se mai face scutire de alimente sub nici un motiv.

Anunțurile pentru primirea în internat se vor face dela 15 Aug. la 15 Sept. Fiecare elevă va prezenta 1 *Certificatul școlar* de clasa absolvată; 2. *Certificat medical* că este deplin sănătoasă și 3. *Certificat dela comună* că nu este acolo nici o epidemie. *Numai aceia elevă se va considera înscrisă, care plătește anticipativ 2000 Lei din taxă.*

Elevele cari din oarecari motive ar părăsi internatul, vor fi obligate să plătească taxa și alimentele pe jum. an. Taxa pentru orele particulare de muzică (pian, vioară) se va plăti anticipativ pe jum. an. Pentru fiecare elevă se va depune la dir. int. 500 Lei pentru spese de cărți și recvizite școlare, despre care sumă se va da socoteală în regulă.

Elevele vor aduce: 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2 cearșafe, 2 cearșafe și 1 acoperitoare de pat, toate acestea vor fi albe, 1 covorel, 6 cămăși de zi, 6 cămăși de noapte, 6 pantaloni (4 albi, 2 negri), 6 păr. ciorapi, 12 batiste, 4 fuste (2 albe, 2 negre), 6 ștergări, 3 servete, 2 cârpe de păhare, 2 cârpe pentru lighian, 1 cârpă pentru bucătărie care rămâne internatului, 1 față de masă, 1 ceașcă și 2 făfurii, tăcămuri, inel pentru servet, po-dișor pentru tăcămuri, 2 păhare, 1 cârpă de praf, piaptăn rar și des, perie de dinți, de cap, de unghii, de haine și de ghete, 1 păr. pantofi de casă, 2 păr. ghete negre, 1 parapleu, 2 cutii pentru pieptene și perii.

Fiecare elevă este obligată să aibă uniforma școlii: 2 șorțe negre cu mâneci, rochie de stofă vânătă închis, blusă albă de vară, 2 șorțe albe, palton de iarnă și primăvară, pălărie de iarnă și vară. Toate acestea după modelul anului trecut.

Elevele să nu aducă obiecte de prisos.

Purtarea bijuteriilor și altor obiecte de lux este interzisă.

Pentru banii lăsați la eleve, dir. int. nu ia nici o răspundere.

*Direcțiunea internatului
ort. rom. de fete din Arad.*

Preoții și învățătorii cu stare materială slabă și cari doresc ficele lor să fie scutite de taxa întreagă ori jumătate să-și înainteze cererile lor Ven. Cons. în luna August. 1925. 3—3

Publicațiune.

În urma reparării bisericii din *Mândruloc*, se află de vânzare 66 buc. scaune bis., 2 strane, 1 dulap pentru epitropi, toate în stare folosibilă.

La caz de lipsă vindem și 12 fereștri, 3 uși și alt material folosibil.

Mândruloc, la 2 Iulie 1925.

Oficiul parohial ort. rom.

Licitație minuendă.

Com. par. ort. rom. din *Saravale*, (Saravola, jud. Timiș-Torontal) pentru renovarea externă a bisericii din loc publică licitație minuendă, care se va ținea în ziua de 12 Iulie 1925 în localul școlii rom. din Saravale.

Prețul de exclamare 200,056 Lei.

Reflectanții vor înainta oferte închise împreună cu 10% vadiu din prețul exclamării, în număr, sau hârtie de valoare cel mai târziu până la orele 12 în ziua licitației. Ofertele întrate mai târziu nu se iau în considerare.

Reflectanții nu-și pot forma spesele de drum față de parohie.

Comitetul parohial își rezervă dreptul, — abstrăgând dela rezultatul licitațiunii — a preda lucrările aceluia dintre licitanți, în care va avea mai multă garanță.

Condițiile, devizul de spese cu planul de renovare se pot consulta la oficiul parohial.

Saravale, la 28 Iunie 1925.

Comitetul parohial ort. rom. din Saravale.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Românului Nr. 7, am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; construiesc orice planuri de casă, școli și biserici împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de totfelul de lucrări de zidiri și întreprind totfelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**